

SLEZ

PÍSNĚ

OD B. P.

SLEZSKÉ PÍSNĚ
O. B. Petr

Věnováno O. B. Petrovi
a mé rodině

Strýčku Ondro,

rozhodla jsem se, že ti napíši. Jde o ty básně, které jsi psal, a které ti vzal tvůj kamarád. Číst verše o tvém životě si zamilovalo nemálo lidí. Obzvláště náš region slezský, který je básněmi přímo posedlý. Těch institucí a monumentů, které tvým básním zasvětil. Avšak tvé jméno opomněl. Vladimír Vašek se pod tvé dílo podepsal svým pseudonymem a pravdu si s sebou vzal do hrobu. A tak nám zbyla jen jedna obrovská záhada, a velmi málo stop, které by vedly k tobě. A ten pseudonym? Petr Bezruč. Vašek nikdy nepřiznal, že zvolil jméno Petr kvůli tobě, patrně ho tížilo svědomí, zřejmě proto tak učinil. Představ si, základní škola, kterou jsem navštěvovala nese jméno Petra Bezruče. Stejně jako gymnázium a kino ve Frýdku-Místku, a vyhlídka v Sedlišťích. Pod Lysou horou stojí hotel PB, v Ostravě je divadlo PB, na Ostravici srub PB. Opava se pyšní knihovnou a muzeem PB. Máme sochy, ulice i bysty, tvé verše všichni známe, jen pravdu asi ne. A prokázat ji se nedaří. Byli a jsou zde snaživci, kteří za tvé jméno bojují, ale jejich snahy jsou pouze kritizovány a vyvraceny. Jedním z nich je Jaromír Nohavica, osobitý písničkář, který se dopátral zajímavých postřehů. Vašek totiž dělal chyby při opisu tvých básní, a také je faktograficky i umělecky měnil. Maryčku přejmenoval na Magdónovou, a báseň Frydek byla změněna na Hrabyň. Jak již Jaromír ocitoval jiného písničkáře Oldřicha Janotu: “I cesta může být cíl.” Připojit se tedy na tuto cestu, a postavit se za tebe, učiním velmi ráda.

Rodina Petřů ve své době byla známá jako uvědomělá a obdivuhodná pro své národnostní cítění. Již Tvůj strýc pan Dr. Augustin Petr se aktivně angažoval v emancipaci českého obyvatelstva, a figuroval v obecní radě. V roce 1870 spolu s dalšími nadšenými národovci založil Občanskou besedu ve Frýdku, a zasloužil se o vybudování knihovny. Slezské písně dokonale reflektují tvůj život. Život slezského barda, horníka, kočovného herce a učitele, jehož školy mu mocní poněmčili či popořštili. Když jsi se vrátil zpátky z cest, bratr Jan tě zaměstnal ve své advokátní kanceláři. To byly časy, kdy jsi hodně sedával po hospodách, a znovu navštěvoval Hanku Ježíškovou, která se ti před lety vdala za bohatého pacholka. Nebyla však šťastná. Osudové setkání s Vladimírem Vaškem se odehrálo v průběhu roku 1891. Nutno podotknout, že tobě bylo v té době 38 let a Vaškovi teprve 24, byl ještě mladé ucho. Víím o čem mluvím, jsem teď stejně stará. Společné jste měli to, že jste často tíhli k pití, avšak oba jste měli zálibu v básních. Byly to jen pouhé dva roky a vaše cesty se navždy rozešly. Je mi líto tvého osudu.

Pracuji teď na projektu, jehož cílem je vrátit ti zpátky, co ti odebráno bylo. Znovu vydám část Slezských písní pod tvým jménem. Tu část, která soudím pochází z tvého pera. Jádro slezských písní s odrazem tvého vlastenectví, plné vzdoru a patosu. Ty jsi nositel děje, ten co kopal uhlí, pravý slezský bard!

Barbara

Slezské písně, O. B. Petr

Zpracováno v roce 2017 jako závěrečná práce Barbary Bártkové, ateliér Grafický design, Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam
Tisk: Offset, Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam
Papír: Arcoprint edizioni 1.3 85gsm
Vysázeno v písmu Eudald News

Poděkování patří mé rodině, Floor Koomen, Elisabeth Klement, Joos a přátelům

OBSAH

Slezské lesy	9
Maryčka Magdoňova	10
Frydek	12
Škaredý zjev	14
Markýz Gero	16
70 000	17
Ostrava	18
Ty a já	20
Kdo na moje místo?	21
Hučín	22
Setkání	23
Návrat	24
Jen jedenkrát	26
Domaslovice	29
Já	30

SLEZSKÉ LESY

Jste tak jak já, slezské lesy, mé lesy!
Smutek se na kmen a koruny věsí,
hledíte teskno a hledíte přísně,
jak moje myšlenky, jak moje písně.
Padá z vás jehličí v noci a v mlze,
porobeného to národa slze.

Padáte sekerou na rozkaz z Vídně,
hynete pomalu, hynete klidně!
Mlčíte, hynete, smrkové moře,
bez konce, bez konce, slezské vy hoře!

MARYČKA MAGDOŇOVA

Šel starý Magdoň z Ostravy domů,
v bartovské harendě večer se stavil,
s rozbitou lebkou do příkopy pad.
Plakala Maryčka Magdoňova.

Vůz plný uhlí se v kolaji zvrátil.
Podle šla starého Magdoňa vdova.
Na Starých Hamrech pět vzdychalo sirot,
nejstarší Maryčka Magdoňova.

Kdo se jich ujme a kdo jim dá jísti?
Budeš jim otcem a budeš jim matkou?
Myslíš, kdo doly má, má srdce taky
tak jak ty, Maryčko Magdoňova?

Do Venger les táhne markýze Gera.
Otcové když v jeho robili dolech,
smí si vzít sirotek do klínu drva,
co povíš, Maryčko Magdoňova?

Maryčko, mrzne a není co jísti...
Maryčko, na horách plno je dřeva...
Burmistr Hochfelder potkal tě v noc,
má mlčet, Maryčko Magdoňova?

Cos to za ženicha vybrala sobě?
Bodák má k rameni, na čapce peří,
drsné má čelo, ty jdeš s ním do Frydku,
půjdeš s ním, Maryčko Magdoňova?

Cos to za nevěstu? Schýlená hlava,
fěrtoch máš na očích, do něho tekou
hořké a ohnivé krůpěje s lící,
co je ti, Maryčko Magdoňova?

Frydečtí grosbyrgři, dámy ze Frydku
jízlivou budou se smáti ti řečí,
se synky uzří tě Hochfelder žid.
Jak je ti, Maryčko Magdoňova?

V mrazivé chýši, tam ptáčata zbyla,
kdo se jich ujme a kdo jim dá chleba?
Nedbá pán bídných. Co znělo ti v srdci
po cestě, Maryčko Magdoňova?

Maryčko, po straně ostré jsou skály,
podle nich kypí a utíká k Frydku
šumivá, divoká Ostravice.
Slyšíš ji, rozumíš, děvucho z hor?

Jeden skok nalevo, po všem je, po všem.
Černé tvé vlasy se na skále chytly,
bílé tvé ruce se zbarvily krví,
sbohem buď, Maryčko Magdoňova!

Na Starých Hamrech na hřbitově při zdi
bez křížů, bez kvítí krčí se hroby.
Tam leží bez víry samovrazi.
Tam leží Maryčka Magdoňova.

FRYDEK

Tak leckdy, kdy lehké topasy prší
s topolů v cestu a ve sny mi srší,
tak leckdy se mihnou pobožné řady
s praporem napřed a dojemným zpěvem.
Ctím svoji víru, ty šedivý muži,
ctím vaši víru, vy děvčata ze vsi.

Dávno je tomu, tenkrát jsem býval
hezounký hoch po cestě jsem zpíval,
korouhev napřed, za ruku otec
vedl mě dolem a vedl mě horem,
vedl mě poli a vedl mě borem,
až přišel Frydek, vysoký Frydek
mohutný kostel s Marií Pannou,
poutníkům žehnal pan farář Goril.

Byli tu z Modré a byli tu z Polské,
byli od Váhu a my od Těšina,
nabit byl kostel, sladkými zory
hleděla na nás Frydecká Panna,
a před ní kázal pan farář Goril:
bílé jsem čelo do prachu schýlil,
andělů zástup srdcem mi pílil,
sladkými zory hleděla na mne
Frydecká Panna, a před ní kázal
pan farář Goril.

“Čí jsi je, synku?” – Za ruku vzal mne,
krámy mne vodil, hladil mi vlasy,
Bůh ví, co všecko mi ve Frydku koupil
pan farář Goril.

Dávno je tomu. Z duše mi prchla
víra. Mrak škaredý sedl mi v čelo,
hřích oko zkalil a stáhl mi rty.
Bůh nežije pro mne. Ale když žloutnou
vrby při řece a jabloně dolů se nahnou,
pobožné zástupy na odpust táhnou:
shýbám já čelo, hříšný kříž robím,
jak by se na mne díval Frydek,
na kopci Frydek, vysoký Frydek,
jak by se na mne sladkými zory
dívala Panna, Frydecka Panna,
a před ní kázal pan farář Goril.

ŠKAREDÝ ZJEV

F., to je škaredý fantom!
Tak řeknou konšelé Zlatého města,
tak řekne věhlasný národa vůdce,
zatřepou hlavičkou národní dámy,
tak řekne Rotschild a Gutmann, grof Laryš a Vlček,
i jasný Sir – markýz Gero,
když jsem se z hromady sedmdesáti tisíců
do výše zdvihl. Tak bili mne bičem!
Jak vítkovské pece zrak jediný plál,
krvavý chalát mi s ramenou vlál,
na jednom nesl jsem německou školu,
na druhém nesl jsem polský chrám,
v pravici těžké jsem kladivo nesl,
(levou mi urazil uhelný balvan,
oko mi vyžehl vyšlehlý plamen)
a v srdci sedmdesáti tisíců kletby a hněv.

Bůh ví, že jsem škaredý!
Puch mrtvolý ode mne táhne,
na rukou, na nohou puká mi maso,
znáš hutě v Bašce? Tak oko mi plaje,
krvavý chalát mi s ramenou vlaje,
v pravici hornické kladivo nesu,
levou mi urazil uhelný balvan,
oko mi vyžehl vyšlehlý plamen,
na zádech sedí mi sto vrahů z Modré,
(jak divoké krysy mne do šije hryžou),
na kyčlích sedí mi sto židů z Polské, –
smějte se, Bože můj, smějte! Tak vypadám já,
já, Ondřej Petr, od Těšína Petr,
porobeného národa bard.

Co robí se zajatým večerkem vltavská mládež?
Jak pozdvihli do výše Římané Spartaka vůdce?
Tak budu já stát – dávno můj zahyne národ –
sto roků stát budu čelem ku obloze vzpřímen,
ubitou šíjí se azuru dotknu,
já, Ondřej Petr, Ahasver svědomí Čechů,
škaredý fantom a zašlého národa bard.

Tak je ti protivný té mluvy zvuk,
 horší nad ni není žádné?
 Lem tvého roucha sto pozvedá ruk,
 sto rabů do noh ti padne.
 Kněze, jenž naší by modlil se řečí,
 rektora, jenž by jí učil v tvém zboží,
 vyženeš ze vsi: ví Bůh, že jsi větší
 v zášti než plamenný nepřítel boží,
 markýzi Gero!

Až tam za hranicí najímáš vrahy,
 kypící pýchou a hořící žlučí.
 Sám řekneš: Mně je ten národ tak drahý
 jak jiný: jméno a rod za to ručí.
 Ve jménu božím kdys křížáci koly
 tak jednou zem naši zbarvili krví.
 V rachotu bubnů, na červeném poli,
 dá Bůh, že ti v uzdu kdys padnu já prvý,
 markýzi Gero!

Tak se ti líbí ti za řekou muži,
 tak blaze v jich středu, markýzi, je ti?
 Znají jen věnce plést z trnových růží,
 znají jen můj národ ubíjeti.
 Pro nás švih bičem a konopnou šnuru,
 knížecí úsměv jen pro ně, jen pro ně:
 v požáru, v dýmu až zdvihnem se vzhůru,
 dá Bůh, že tě jedenkrát strhneme s koně,
 markýzi Gero!

Sedmdesát tisíc je nás
 před Těšínem, před Těšínem.
 Sto tisíc nás poněmčili,
 sto tisíc nás popoľštili,
 v srdce pad mi svatý klid?
 Když nás zbylo sedmdesát,
 tisíců jen sedmdesát,
 smíme žít?

Sedmdesát tisíc hrobů
 kopají nám před Těšínem.
 Časem někdo k nebi vzlykne,
 pomoci se nedovolá,
 cizí Bůh smích ve tvář stříkne,
 tupě díváme se v davu,
 jak nám k špalku kladou hlavu,
 jak vůl na porážku vola.

Markýz Gero tak je bohat?
 Dej nám beček sedmdesát,
 beček tisíc sedmdesát!
 Poly se ti poněmčíme,
 poly se ti popoľštíme,
 zahřímají ústa sterá?
 Hore hor markýze Gera!
 Ale prve nežli zhynem,
 nech se zpijem rudým vínem,
 robka s dcerkou, chlop se synem,
 před Těšínem, před Těšínem.

OSTRAVA

Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem,
sto roků kopal jsem uhlí,
za sto let rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.

Uhelný prach sed mi do očí,
rubíny ze rtů mi uhly,
ze vlasů, z vousů a z obočí
visí mi rampouchy uhlí.

Chléb s uhlím беру si do práce,
z roboty jdu na robotu,
při Dunaji strmí paláce
z krve mé a z mého potu.

Sto roků v kopalně mlčel jsem,
kdo mi těch sto roků vrátí?
Když jsem jim pohrozil kladivem,
kdekdo se začal mi smáti.

Abych měl rozum, šel v kopalnu zas,
pro pány dřel se jak prve:
máchl jsem kladivem – teklo to v ráz
na Polské Ostravě krve!

Všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
nech je vám Petr neb Pavel,
mějž prs kryt krunýřem ocelovým,
tisícům k útoku zavel;

všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,
hlubokých páni vy dolů:
přijde den, z dolů jde plamen a dým,
přijde den, zúčtujem spolu!

TY A JÁ

Uhni mi z cesty;
černé mám ruce a vlhké mám šaty,
horníkem já jen a velmožem dnes ty,
z paláce ty, já jen z dřevěné chaty,
frygickou čapku mám, přes čelo stín.
A za mnou nelkají sirotků prosby,
sežrali tvoji jim zajíci pole,
bez srdce's, bez studu's – blesk tebe rozbij,
z Beskyd jsem, hoře a poroby syn,
robím v tvých hutích a robím v tvém dole,
žluč vře mi žilou a robím ti přece,
chytám tvá drva na zpěněné řece,
černý, chudobný, pot přes čelo letí,
nepláčou kvůli mně v Beskydách děti,
netiskl vdov jsem a nebral jim země,
zato jsem žebrákem, velmožem dnes ty, –
přijel jsi na hory? Vari ode mne,
frygickou čapku mám, uhni mi z cesty!

KDO NA MOJE MÍSTO?

Tak málo mám krve a ještě mi teče
z úst.
Až bude růst
nade mnou tráva, až budu hnít,
kdo na moje místo,
kdo zdvihne můj štít?

V dým zahalen vítkovských pecí jsem stál,
noc zřela mi z očí, plam z nozdry mi vál,
nech zářilo slunce, nech večer se šeril,
já semknutou brvou ty vrahy jsem měřil:
ty bohaté židy, ty grofy ze šlachty,
já škaredý horník, jak vyskočil z šachty.
Nech diadem jednomu na skrání svítil,
každý z nich upjatý pohled můj cítil,
mou zařatou pěst, můj vzdor,
hněv horníka z Beskyd a z hor. –

Tak málo mám krve a ještě mi teče
z úst.
Až bude růst
nade mnou tráva, až budu hnít,
kdo místo mne na stáž,
kdo zdvihne můj štít?

Ondru jsem přešel. A na Střebovice,
 na Děhylovo a Dobroslavice.
 Žlutý lán řepky mi zalehl cestu,
 skřivánčích písní jsem počítal ke stu,
 buď zdráva, má země! Tiše svou dýcháme řečí,
 sekýru v ruce Prus za stromem klečí,
 na modré straně je Hučín.

Vid', moje země, my měli se rádi?!
 Na rtech a v očích mi smálo se mládí,
 daleko, daleko za hory přešlo.
 Zvadlých co květů a listů se vešlo
 v podjeseň žití! Ticho a teskno je ve mně,
 jak večer pod Beskydem: vid', moje země?
 Na modré straně je Hučín.

Tam nad Těšínem, kde Lucina šumí,
 děvucha rostla, co rozbila v rummy
 tesklivý život, jej sklíčila tísni:
 měl jsem jen duši a trochu těch písní,
 on dům ve Frydku a prsteny zlaté...
 Koho si vzala? A co se mne ptáte!?
 Na modré straně je Hučín.

Kam to šlo všechno, kam se to dělo?
 V cizině žiju. V dál uletělo
 do nevrátima mé mládí, má láska,
 v popelu sivém již poslední praská
 jiskra vzpomínky. Daleko jsou Střebovice,
 v dále Děhylovo, Dobroslavice,
 na modré straně je Hučín.

Na řemeni lankasterku,
 za kloboučkem sivé pero,
 v srdci lesa borového
 tak mne potkal markýz Gero.

Polské kněze dal do fary,
 českou školu poněmčil mi.
 Odpočinul, drahou pušku
 pověsil mezi dva jilmy.

Prokletý vrah mojí mluvy!
 Ale českou rád má dcerku.
 Dvacet kroků stál ode mne,
 doma nechám lankasterku!

NÁVRAT

Po letech, po letech v rodnou mou ves
vrací mne života příval.
Můj krok, krok děvčete na prvý ples,
hořelo slunce, kos zpíval.

Ten starý kostel a ten černý les,
domky se pod strání hrbí,
pod brvou roztála vzpomínek rez,
na řece ty staré vrby!

Přejdu jen; nevím, kam nohu bych nes,
do cizích rukou grunt kles náš;
nehryzeš? Ach, tys-je Dombrovských pes!
Vid', synku, že mne už neznáš?

Zdráv farář? Zdráv rektor? Každý mne bil,
býval jsem čertovo kvítí;
zdráv starý grof je-li? Byl Němec, byl,
v pokoji nechal nás žítí.

V drahou mi školu zřím, pod okna rám,
srdce se zachvělo v křeči:
děti, ty děti, ty modlí se tam
protivnou panskou mi řečí.

Utíkám k hřbitovu. Co jsem měl rád,
dříme tam, – ne v duši mojí;
co jsem byl v cizině, kdo šel v zem spát,
polský kříž v hlavách mu stojí.

V portále zámku vryt dravý je pták,
zobákem rovná si pero.
Kdo koupil panství, a či je to znak?
Mrtvi jsme. Hleď, markýz Gero.

Šest židů v dědině, burmistr žid,
barevna žlutá u řeky.
Tak klesl hluboko, Pane, ten lid,
že jsi ho proklel na věky?

Ještě otázka: ta nechtěla ven,
jak by kol šíje šla smyčka,
jak by mi dávala poslední sen:
zdravá-li... górna Maryčka?

Milý byl v cizině. Tož zaprosil
bohatec, jakých pořídku;
pravda, že od rána do noci pil,
měl z čeho, ten barvíř z Frydku.

Ze vsi šel sešlý a sehnutý muž,
ret se chvěl, v brázdu se díval.
Za hory slunce se sklánělo juž,
voněla země, kos zpíval.

Sešlý muž, sehnutý z dědiny šel,
v duši žal hluboký nese;
v komické vrásce tvář nabranou měl,
vydrž... až sám budeš v lese.

JEN JEDENKRÁT

Už nevím, kdy a kde
jsem slyšel jednou vypravovat pověst.
Kdes na severu země
je smutné údolí, sevřené vrchy;
to teskné jest a temné,
neb žádný den tam nezasvitne slunce.
Tam teskný žije národ
u věčném sněhu v začouzených jurtách,
kol ohně sedí muži,
jimž zlata dražší bývá každé slovo,
za nimi teskné ženy,
a vzad se tisknou v kožešiny děti.

Tu nevím, jak se stalo,
či snad se vymkla ze své dráhy Země,
v den jeden svitlo slunce:
a celý národ, poděšený září,
vráz prchl v černé jurty
a balvany zavalil každý východ,
a tváří klesl k zemi,
k démonu neznáma posílal prosby,
by šetřil jejich žití.
A zatím venku
slunečná záře sžehla věčné sněhy
a půda nedotknutá
pode rty slunce dala fial květ. –
Bůh slunečný když viděl
to mrtvé ticho a bázlivé prosby,
údolí přešel,
a nikdy víc v tu nepohleděl stranu. –

A když strach přešel,
a ze stanů se odvážili lidé,
viděli vlahou zemi,
květ neznámý a vůni fial čili,
a zřeli, že se dobrý Bůh
na ně podíval, jimi uražený,
a poznali v své duši,
že nikdy den ten nevrátí se zpátky,
tu smutek hlubší žití
vráz schýlil hlavy zasmužilých mužů
a šíje teskných žen,
a v dvojnásobném dále žili smutku,
neb cítili, že jednou
jas žití šel kol jejich mračné země,
a jejich přešel vinou –
a víc se nenavrátil!

Jen jedenkrátě kolem mne šla láska.
Vlas černý padl k pasu,
a sladkým hlasem hovořila ke mně:
“Vy dobrého jste srdce,
a s vámi bude šťastna každá žena”
a krátký plachý pohled,
jenž více děl než její sladká slova,
jež řekla sladkým tónem,
jak mluví se v mé vlasti u Těšína,
šel s její řečí!
A já, jenž dávno vypil
až v hořké kvasnice života číši
a z knihy žití bílé vyrval listy,

jsem řekl drsným tónem,
 tak jak mluví dav černých mužů hore
 tam pod Ostravskou plání:
 Bez konce, slečno, s oným půjde štěstí,
 jenž bude vaším mužem,
 však na strom zvadlý nepřipínám růži.

Já jsem ji miloval, ona se mi vydala!
 Vyhasl můj krb, v srdce lehly stíny,
 a smutek bez konce mým táhne žitím,
 když vzpomenu si časem,
 že sladkým krokem kolem mne šla láska,
 a já přirazil dveře svojí chaty,
 a nikdy více se nevrátí zpátky!

Než na nás to přijde hoře,
 než padneme v polské moře,
 než nám na šij vloží
 polské jho pání z Těšína,
 pros Ty za nás Hospodina,
 služebníče Boží!

Než z žen za noc jednu zrobí
 beze ptaní polské roby,
 nežli synkům vloží
 v ruce polské slabikáře,
 pros Ty za nás u oltáře,
 služebníče Boží!

A než pluh nám z ruky padne,
 než nás posledního za dne
 pod kříž polský složí,
 nech moravské žalmy vzplanou
 nad mohylou nasypanou,
 služebníče Boží!

I

Já, já toho věštec od Beskydu lidu.
 Bůh mne jim nedal. Ten té jen dbá země,
 kde zlaté obilí k obzoru běží,
 kde fialka voní a pomněnka kvete,
 kde zvoní cimbál a při tanci husle,
 kde širá jsou města a nádherné hrady,
 bohaté chrámy a loďky na řece,
 důvěra v nebe a radost a ples!

Ten, jehož Bůh zatratil v sirnatou rokli,
 ten, přes jehož tuhé rty nepřešla prosba,
 na skále seděl, s ním odvěký vzdor.

Černým jak noc kem pohleděl jednou
 pod mlčící Beskydy, pod Lysou horu.
 Stoletý útisk, pod kterým se sehla
 horníka šije jak nahnutá větev,
 urputná cizáků pěst, která se rtů
 dětem rve zhasínající tón mluvy,
 znamení zrady a sepjatých rukou,
 za sto let které se do očí vtisklo,
 pohnulo démonem.

Udeřil v balvan,
 ze skály vyskočil škaredý věštec,
 z poroby vyrostlý, ze zrádné krve,
 k měsíci zaštkal a do slunce zaklel,
 sevřenou pěstí se rozmáchl k nebi,

všemi těmi vrahy, nech zářili zlatem,
 nech před nimi klečeli jako před bohy
 tam před Těšínem ti otroci dolů,
 do prachu smýknul svým hněvem, svým vzdorem,
 věnem to, jež mu dal do žití démon, –
 ze skály vyskočil já!

II

Rudým a svislým pod paprskem slunce,
 v srpnu když balvany dýchají žáry,
 bystrina Morávka v lože se vpije,
 horníci pod zemí zdvíhají rámě,
 kováři v červené železo buší,
 na dlani pole na Krásné, na Pražmě
 v úžehu slunce jich kloní se ženy:
 já z toho tichého národa vzešlý,
 poroba jemuž při kolébce stála,
 robota děcko juž za ručky chytla,
 nezdárný horník, kovářů synek
 z Ostravy prchl jsem, z Vítkovic, z Bašky,
 z Frydlantu, z Orlové, z Dombrové, z Lazů,
 kladivo, motyku v kopalnu hodil,
 matku a sestru jsem na poli nechal,
 dědovy husle jsem s hřebíku strhl,
 na ně jsem zahrál.

Snad jednou z nich zněly
 veselé tóny, tož mládí a láska.
 Nevím, už nevím. – Je tomu dávno.

Tři struny praskly.
Polského kněze jsem vyhodil z chrámu,
rektora z německé udeřil školy,
les, co mi pobrali, zapálil v noci,
panského ušáka na poli skolil,
smýkli mnou v Těšín, Bůh zmátl mi smysly.
Pod Lysou kosům a veverkám hral jsem,
pod rudým jeřábem na větvi vrbacům.
Z dědiny k dědině chodil jsem horkem,
horkem a zimou a sněhem a deštěm.
Za ploty hral jsem a pod okny hral jsem,
jedinou strunu mají mé skřipky,
těžký dech sedmdesáti tisíců,
co hasli pod Lysou, při Bohumíně,
v borových urvaných hájích co hasli,
v urvaných Beskydách pomalu hasnou,
v Šumbarku zhasli a v Lutyni zhasli,
v Datyních hasnou a v Dětmarovicích,
v Porembě zhasli a v Dombrové hasnou.
Strhněte stany a zahaste ohně!

Hnulo se sedmdesáti tisíců,
na Olze před lety rozbit byl tábor,
daleko uhli jsme za Lucinu,
přejdem na Moravu, za Ostravici,
mlčící národ a vyhaslý kmen.

Před nimi tančí jak David před archou,
jak trhlý chřestýš při píšťaly zvuku,
komický rapsod těch sedmdesáti tisíců,

don Quijote z Beskyd, má z jalovce kopí,
brnění z mechu a ze šišek helmu,
s Lysé hřib za štít a z kapradí hledí,
chytit chce úporné rameno sudby,
černý meč rytíře v krunyři zlatém:

Já, Ondřej Petr, od Těšína Petr,
toulavý šumař a bláznivý gajdoš,
šílený rebel a napilý zpěvák,
zlověstný sýček na těšínské věži,
hraju a zpívám, co kladiva duní
z Vítkovi, z Frydlantu, pod Lipinami.
Kolem jdou bohatci cizí mi víry,
mužové slavných a vznešených názvů,
skvělí jak bozi, a hrdí jak hvězdy,
kolem jdou v hedvábí, v atlase dámy,
kolem jdou mužové vážní i mocní,
mocní na Dunaji, ve Zlatém městě,
kolem jdou básníci z vltavských břehů,
co milují ženy, jak kázala Paříž,
pod smyčcem zoufalá chvěje se struna,
těžký dech sedmdesáti tisíců,
kamenům zpívám a balvanům hraju,
hraju a zpívám - tož dáte mi krejcar?

III

Já pravý jsem z toho od Těšína lidu,
bard první z Beskyd, co promluvil.
Jdou za cizím pluhem, jdou rabové dolů,

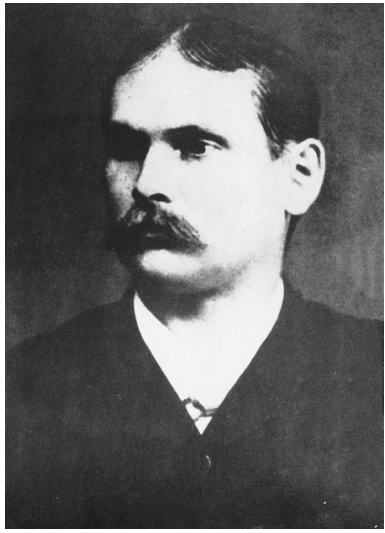
mléko a voda jim utíká z žil.
Má každý z nich na nebi jednoho Boha,
druhého většího na zemi.
Daň tomu, co hore je, v kostele platí,
druhému krví a dlaněmi.

Ten, který je nahoře, k žití dá chleba,
motýlu květ dal a srnce dal háj;
tobě, co's vyrostl v beskydských horách,
tobě dal pod Lysou ten širý kraj.
On dal ti ty hory a dal ti ty lesy,
vůni, již z hájů van rozstele;
ten druhý ti vzal všechno jediným rázem,
běž a plač k tomu tam v kostele.

Můj synečku z Beskyd, ctíš Boha i vrchnost,
dobré to ponese ovoce.
Z tvých lesů tě honí ven andělé strážní,
ty se jim kloníš tak hluboce!
„Ty zloději z Krásné! Je tvoje to dřevo?
Padni a zem polib v pokoře!
A ven z panských lesů a hore do Frydku!“
Co tomu říkáš, Ty nahoře?

A škaredá řeč tvoje uráží vrchnost,
ty strážné anděly uráží.
Zahod' ji, lépe se povede tobě,
tvůj synek teprv to uváží.

Tak děje se. Pán chce. Noc táhne nad mým lidem:
zahynem, nežli se rozední.
V té noci já modlil se k démonu Pomsty,
prvý bard z Beskyd a poslední.

Ondřej Boleslav Petr